

VILJANDI KAARE KOOL
KARJÄÄRIÕPETUSE AINEKAVA
PÕHIKOOLI LIHTSUSTATUD RIIKLIK ÕPPEKAVA

Viljandi 2024

1. Ainevaldkonna üldosa	3
1.1. Valdkonnapädevus	3
1.2. Ainetundide jaotus	3
1.3. Ainevaldkonna lõiming, üldpädevuste saavutamine ja õppekava läbivate teemade käsitlemine ainevaldkonnas	4
1.3.1. Lõiming teiste ainevaldkondadega	4
1.3.2. Üldpädevuste saavutamine	5
1.3.3. Läbivad teemad	6
1.4. Ainevaldkondlikud hindamise erisused, õppekorralduse ja õppekeskkonna erisused.	8
2. Õppeaine kirjeldus ja eesmärgid	8
2.1. Õppeaine kirjeldus	8
2.2. Eesmärgid	9
3. Ainekavad	9
3.1. III kooliaste	9
3.1.1 III kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud	9
3.1.2. III kooliastme õpitulemused	10
3.1.3. Õpitulemused ja õppesisu klassiti	11
7. klass	11
8. klass	12
9. klass	17

1. Ainevaldkonna üldosa

1.1. Valdkonnapädevus

Karjääriõpetuse valdkonnapädevused hõlmavad nelja valdkonda:

- 1) Eneseteadlikkuse arendamine - Õppija analüüsib oma väärtusi, võimeid, huvisid, teadmisi, oskusi, kogemusi ja isiksuseomadusi. Ta selgitab välja oma tugevad küljed, et seostada neid realistlike õppimise ja töötamise võimalustega ning on vastutustundlik ja motiveeritud ennast arendama.
- 2) Võimaluste analüüs - Õppija mõistab hariduse ja tööturu vahelisi seoseid ning leiab, analüüsib ja oskab sihipäraselt kasutada haridustee ning töö- ja eraeluliste valikutega seotud asjakohast informatsiooni.
- 3) Planeerimine - Õppija mõistab, milliste erinevate teguritega on tal vaja arvestada oma karjääri planeerides, määratleb enesekohased alternatiivsed võimalused, sõnastab eesmärgid ning langetab teadlikud otsused.
- 4) Tegutsemine - Õppija algatab ja viib ellu tegevusi erinevate elurollidega seotud eesmärkide saavutamiseks, positiivsete ja toimivate suhete loomiseks ja hoidmiseks ning haridusteele või tööle asumiseks ja seal püsimiseks.

1.2. Ainetundide jaotus

Inimeseõpetust õpitakse 7.-9. klassini.

Nädalatundide jaotumine klassiti:

	7.klass	8.klass	9.klass	III kooliaste kokku
Karjääriõpetus	1	1	1	3

1.3. Ainevaldkonna lõiming, üldpädevuste saavutamine ja õppekava läbivate teemade käsitlemine ainevaldkonnas

1.3.1. Lõiming teiste ainevaldkondadega

Karjääriõpetuse õpitegevuses on olulisel kohal lõimitud õpe teiste ainevaldkondadega.

Eesti keel

Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, rühmatöodes oma seisukoha esitlemist, erinevate allikate analüüsi ning tekstide mõistmist. Omandatakse oskus koostada ametlikke dokumente (nt. CV-d, motivatsioonikirja). Kasutatakse korrektset emakeelt.

Võõrkeel

Tutvutakse õppimist ja elukutseid puudutava sõnavaraga, laensõnade ja mõistetega.

Matemaatika

Taotletakse oskust lugeda andmeid skeemidelt, diagrammidelt, tabelitest. Matemaatikas saadud teadmised ja oskused aitavad õpilastel lahendada karjääriõpetuse õpiülesandeid (nt eelarve koostamine, palga arvestamine, maksud ja maksusüsteem).

Loodusõpetus

Antakse ülevaade loodusteadustega seotud elukutsetest ning vastava valdkonnaga tegelevatest ettevõtetest. Tähtsal kohal on keskkonnaga seotud probleemide teadvustamine ja nende lahendamise seotud ametid. Käsitletakse õppimise ja töötamise võimalusi välisriikides.

Ajalugu

Õpitakse tundma Eesti haridussüsteemi. Analüüsitakse erinevate elukutsete olulisust ja muutumist ajas, stereotüüpeid soorolle.

Tööõpetus

Pööratakse tähelepanu praktilisi oskusi nõudvatele ametitele. Tähtsustatakse ohutustehnikat.

Inimeseõpetus

Analüüsitakse inimese isiksuseomadusi, oskusi ja teadmisi, sobitatakse neid erinevate ametitega. Õpilasi suunatakse analüüsima rolle, mida inimesed elus täidavad. Analüüsitakse erinevate elukutsete olulisust.

Kunstiõpetus ja muusikaõpetus

Arendatakse loovust ja fantaasiat. Antakse ülevaade kunsti ja muusikaga seotud elukutsetest.

Liikumisõpetus

Tutvustatakse spordiga seotud töömaailma. Käsitletakse tervislikku eluviisi ja selle seost erinevate ametitega.

1.3.2. Üldpädevuste saavutamine

Kultuuri- ja väärtuspädevus

Karjääriõpetus toetab väärtussüsteemide mõistmist, oma valikute põhjendamist ja enda heaolu kõrval ka teistega arvestamist. Karjääriõpetuses hinnatakse inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajutakse ja väärtustatakse oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega;

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Karjääriõpetus kujundab suutlikkust ennast teostada, toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.

Enesemääratluspädevus

Karjääriõpetus kujundab suutlikkust mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.

Õpipädevus

Karjääriõpetus kujundab suutlikkust organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga, analüüsida oma teadmisi ja oskusi.

Suhtluspädevus

Karjääriõpetus toetab suutlikkust ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus

Karjääriõpetus kujundab suutlikkust kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus. Kujundatakse suutlikkust kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil, mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid.

Ettevõtlikkuspädevus

Karjääriõpetus kujundab suutlikkust ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest.

Digipädevus

Karjääriõpetuses õpitakse suutlikkust kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnast nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leetakse ja säilitatakse digivahendite abil infot ning hinnatakse selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaletakse digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumite loomisel ja kasutamisel; kasutatakse probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suheldakse ja tehakse koostööd erinevates digikeskkondades; ollakse teadlik digikeskkonna ohtudest ning õpitakse kaitsma oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgitakse digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

1.3.3. Läbivad teemad

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine

Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist. Erinevate õppetegevuste kaudu võimaldatakse õpilasel saada ülevaade tööturu üldisest olukorrast ja tuleviku prognoosidest, erinevatest töödest eri tegevusvaldkondades ameti- ja kutsealadel ning kasutada seda infot nii tulevase õpitava eriala valimisel kui pikemaajalisel karjääri planeerimisel. Erinevate ametite ja elukutsete tutvustamisel pööratakse tähelepanu töö iseloomule, töökeskkonnale, töötingimustele, vajalikele teadmistele, oskustele ja isikuomadustele.

Keskkond ja jätkusuutlik areng

Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustab jätkusuutlikkust. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui terviküsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Läbiva teema käsitlemine keskendub ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks.

Kultuuriline identiteet

Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kooli kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

Teabekeskkond

Pööratakse tähelepanu teabe usaldusväärsuse kriitilisele hindamisele, kuna õpilane hakkab leitud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Aidatakse mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning suunatakse ennast ja oma privaatsust kaitsma.

Tehnoloogia ja innovatsioon

Kasutatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise tõhustamiseks.

Tervis ja ohutus

Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele. Ohutuse valdkonnas õpetatakse käituma liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi (töökeskkonnaga seotud ohutus).

Väärtused ja kõlblus

Erinevate maailmavaadete ja ametite tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise kujunemist.

1.4. Ainevaldkondlikud hindamise erisused, õppekorralduse ja õppekeskkonna erisused.

1. Hindamisel arvestatakse õpilase individuaalsete võimetega. Esitatakse lisaküsimusi, selgitatakse küsimused lahti, sõnastatakse küsimused ümber.
2. Õpilased, kellele on määratud IÕK, hinnatakse IÕK alusel. Vajadusel kohandatakse õppematerjale vastavalt õpilase võimetele.
3. Õpe korraldatakse vastavalt vajadusele, kaasates abiõpetaja, kasutades õpilaste eraldamist ruumis, õpetades väiksemates gruppides või ühele õpilase mõeldud õppena.
4. Õpilasele võimaldatakse kasutada ülesannete tegemiseks abimaterjale ja lisaaega.
5. Õpilast hinnatakse vastavalt kooli hindamisjuhendile eristavalt või mitteeristavalt.

2. Õppeaine kirjeldus ja eesmärgid

2.1. Õppeaine kirjeldus

Õppeaines „Karjääriõpetus“ käsitletakse teemasid, mis kujundavad õpilastes valmisolekut erinevate elurollide täitmiseks ja elukestvaks õppeks, tööjõuturule sisenemiseks ja väärtusloomesse panustamiseks ning arendavad iseseisvat otsustamisvõimet. Karjääriõpetus võimaldab ühiskonna inimressurssi tööturul paremal viisil rakendada, viies inimeste oskused ja huvid kokku töö- ja õppimisvõimalustega.

Karjääriõpetus aitab kaasa sellele, et uue põlvkonna karjäärivalikuid ei piiraks stereotüüpsed soorollid (üldised jagatud arusaamad naiste ning meeste olemuse kohta). Õppijates kujuneb muutustega toime tulev, probleemide lahendamisele suunatud ja enesearendut väärtustav hoiak.

Karjääriõpetus keskendub õpilase isiksuse omaduste teadvustamisele ning esmaste karjäärivalikutega seostamisele. Õpilasi teavitatakse erinevatest töökeskkondadega tutvumise ja tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilased mõistavad hariduse ja tööturu vahelisi seoseid ning elukestva enesearendamise vajalikkust. Õpilased saavad teavet erinevatest õppimisvõimalustest ja oskavad seda kasutada oma plaanide elluviimisel. Karjääriõpetus toetab õpilase karjääri kujundamist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, lõimides teistes õppeainetes ja koolivälises tegevuses omandatud teadmised.

Karjääriõpetuse õpitulemuste saavutamisele aitab kaasa vajaduspõhine koostöö erinevate kooliväliste partneritega, sh karjääriteenuste osutajate ja ettevõtetega.

2.2 Eesmärgid

Karjääriõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) teadvustab oma huvisid, võimeid ja oskusi, mis võimaldavad adekvaatse enesehinnangu kujunemist ning konkreetsete karjääriplaanide tegemist;
- 2) arendab oma karjääri kujundamise pädevusi, sh õpi-, suhtlemis-, koostöö- ja otsustamisoskusi ning info hankimise, hindamise ja analüüsimise oskusi;
- 3) arendab soovi ja oskust endale eesmärgi seada ja nendeni jõudmiseks süsteemselt tegutseda;
- 4) kujundab soovi ja valmisolekut elukestvaks õppimiseks ning iseseisvaks karjääriotsuste tegemiseks;
- 5) tutvub erinevate ametite/elukutsete ja õppimisvõimalustega, töösuhteid reguleerivate õigusaktide ning ettevõtlus- ja majanduskeskkonnaga.

3. Ainekavad

3.1. III kooliaste

3.1.1 III kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) teab erinevaid eneseanalüüsi meetodeid, mis aitavad määratleda tema väärtusi, võimeid, huvisid, teadmisi, oskusi, kogemusi ja isiksuseomadusi karjääri kujundamise kontekstis.
- 2) oskab juhendamise toel analüüsida oma isiklike omadusi ja kogemusi ning seostada neid karjääri kujundamisega.
- 3) tunneb erinevaid tegevusvaldkondi ja ameteid ning mõistab töömaailma üldiseid arengusuundi.
- 4) teab karjääri kujundamise eesmärgi ja sisu ning mõistab oma vastutust isikliku karjääri planeerimisel.
- 5) oskab otsida ja analüüsida teavet õppimisvõimaluste ja tööturu kohta, kasutades seda oma karjäärivalikute tegemisel.
- 6) oskab juhendamisel koostada esmase karjääriplaan, arvestades karjäärivalikuid mõjutavaid tegureid ja alternatiivseid võimalusi.
- 7) väärtustab teadmiste ja oskuste pidevat arendamist ning mõistab elukestva õppe tähtsust oma haridustee ja tööelu kontekstis.

- 8) on vastutustundlik ja motiveeritud oma karjääri teadlikult kujundama ning iseennast pidevalt arendama.
- 9) teadvustab ennast tulevase töötajana ja hindab kriitiliselt oma eelistusi haridustee jätkamisel ning kutseõppe eriala valikul.

3.1.2. III kooliastme õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

Eneseteadlikkuse arendamine

- 1) analüüsib juhendamisel oma väärtusi, võimeid, huvisid, teadmisi, oskusi, kogemusi ja isiksuseomadusi karjääri kujundamise kontekstis;
- 2) kasutab eneseanalüüsi tulemusi oma karjääri kujundamisel, seostades neid realistlike õppimise ja töötamise eelduste ning võimalustega;
- 3) mõistab teadmiste ja oskuste ning elukestva õppe tähtsust haridusteel ja tulevases tööelus; on vastutustundlik ja motiveeritud ennast arendama.

Võimaluste analüüs

- 1) teab erinevaid tegevusvaldkondi ja ameteid ning mõistab töömaailma üldiseid arengusuundi;
- 2) mõistab hariduse ja tööturu vahelisi seoseid ning teadvustab ennast tulevase töötajana;
- 3) oskab otsida ja analüüsida informatsiooni õppimisvõimaluste ja tööturu kohta ning kasutada seda oma karjäärivalikute tegemisel;
- 4) põhjendab oma eelistusi haridustee jätkamisel ning kutseõppe eriala valikul.

Planeerimine ja otsustamine

- 1) mõistab karjääri kujundamise eesmärgi, sisu ja oma vastutust isikliku karjääri planeerimisel;
- 2) teadvustab erinevate elurollide ja -stiilide seoseid tööga;
- 3) koostab juhendamisel esmase karjääriplaani, võttes arvesse oma karjäärivalikuid mõjutavaid tegureid ja alternatiivseid võimalusi;
- 4) tunneb ja kasutab vajaduspõhiselt karjääriteenuseid.

Tegutsemine

- 1) algatab ja viib ellu karjääri kujundamisega seotud tegevusi;
- 2) teab õpilasena töötamise võimalusi ja piiranguid ning mõistab töösuhteid reguleerivate õigusaktide ja töölepingu tähtsust;
- 3) mõistab kandideerimisprotsessi olemust, oskab võrrelda enda vastavust konkursil esitatud nõuetele ning koostab juhendamisel kandideerimiseks vajalikud dokumendid;

4) analüüsib isiklikku õppimise ja/või töötamise kogemust ja kasutab analüüsi tulemusi oma karjääri kujundamisel.

3.1.3. Õpitulemused ja õppesisu klassiti

7. klass

Õpitulemused	Õppesisu
Eneseteadlikkuse arendamine 1) analüüsib juhendamisel ennast;	Enesetundmine ja analüüsimine (nt oma väärtused, võimed, huvid, teadmised, oskused, kogemused, isiksuseomadused).
Võimaluste analüüs 2) teab erinevaid tegevusvaldkondi ja ameteid; 3) teadvustab ennast tulevase töötajana;	Erinevad ametid, ametite liigitamine. Kohaliku majandustegevuse valdkonnad. Töö tulemus ja eesmärk.
Planeerimine 4) teadvustab erinevate elurollide ja -stiilide seoseid tööga;	Kodune tööjaotus peres. Erinevate sissetuleku-allikad (nt palk, pension, toetus). Eelarve ja selle koostamine.
Tegutsemine 5) teab õpilasena töötamise võimalusi ja piiranguid ning mõistab töösuhteid reguleerivate õigusaktide ja töölepingu tähtsust;	Erinevad vanused ja tööajad. Alaealisele sobivad tööd. Isiklik töökogemus ja selle analüüsimine.

6) analüüsib isiklikku õppimise ja/või töötamise kogemust.	
--	--

8. klass

Õpitulemused	Õppesisu
Eneseteadlikkuse arendamine 1) Analüüsib juhendamisel ennast ja kasutab eneseanalüüsi tulemusi oma karjääri kujundamisel, seostades neid realistlike õppimise ja töötamise eelduste ning võimalustega;	Enesetundmine ja analüüsimine, tulemuste seostamine erinevate ametitega, ametid ja ametitele esitatud nõuded.
Võimaluste analüüs 2) teab erinevaid tegevusvaldkondi ja ameteid; 3) oskab otsida ja analüüsida informatsiooni õppimisvõimaluste ja tööturu kohta ning kasutada seda oma karjäärivalikute tegemisel;	Ametid ja nende eripärad. Info otsimine õppimisvõimaluste kohta (nt internet, koolide külastus, töötukassa, karjäärinõustaja). Tutvumine kohaliku tööturuga.
Planeerimine 4) mõistab karjääri kujundamise eesmärgi, sisu ja oma vastutust isikliku karjääri planeerimisel; 5) tunneb ja kasutab vajaduspõhiselt karjääriteenuseid.	Õpimapi koostamine. Koostöö karjäärinõustajaga.
Tegutsemine 6) osaleb karjääri kujundamisega seotud tegevustes; 7) teab õpilasena töötamise võimalusi ja piiranguid ning mõistab töösuhteid	Karjäärisündmustel osalemine (nt osaleb, algatab, viib ellu). Alaealise töötaja õigused ja kohustused.

reguleerivate õigusaktide ja töölepingu tähtsust; 8) analüüsib isiklikku õppimise ja/või töötamise kogemust ja kasutab analüüsi tulemusi oma karjääri kujundamisel.	Karjääriõpetuse seostamine igapäevaeluga, õppimise ja harjutamise tähtsustamine ning seos tulevikuga. Tutvumine kohalike töövõimalustega. Tutvumine ameti esindajaga (nt tutvumine tööpäevaga, päeva analüüs - plussid ja miinused).
---	---

9.klass

Õpitulemused	Õppesisu
Eneseteadlikkuse arendamine 1) mõistab teadmiste ja oskuste ning elukestva õppe tähtsust haridusteel ja tulevases tööelus; on vastutustundlik ja motiveeritud ennast arendama.	Ameteid ja ametitele esitatud nõuded, nende seostamine oma eeldustega. Ootused töökohale.
Võimaluste analüüs 2) teab erinevaid tegevusvaldkondi ja ameteid ning mõistab töömaailma üldiseid arengusuundi; 3) mõistab hariduse ja tööturu vahelisi seoseid ning teadvustab ennast tulevase töötajana; 4) oskab otsida ja analüüsida informatsiooni õppimisvõimaluste ja tööturu kohta ning kasutada seda oma karjäärivalikute tegemisel;	Töökuulutuste leidmine ja analüüs, nende seostamine oma oskuste, huvide ja vajadustega. Inimkaubandus. Vajadustest lähtuvad valikud ning eelistused. Erinevate ametite ja rollidega kaasneva vastutuse teadvustamine. Edasiõppimise võimalused.

5) põhjendab oma eelistusi haridustee jätkamisel ning kutseõppe eriala valikul;	
Planeerimine 6) koostab juhendamisel esmase karjääriplaani, võttes arvesse oma karjäärivalikuid mõjutavaid tegureid ja alternatiivseid võimalusi; 7) tunneb ja kasutab vajaduspõhiselt karjääriteenuseid;	Õpimapi koostamine. Karjääriplaani koostamine. Koostöö karjäärikeskuse ja -nõustajaga.
Tegutsemine 8) osaleb karjääri kujundamisega seotud tegevustes; 9) teab õpilasena töötamise võimalusi ja piiranguid ning mõistab töösuhteid reguleerivate õigusaktide ja töölepingu tähtsust; 10) mõistab kandideerimisprotsessi olemust, oskab võrrelda enda vastavust konkursil esitatud nõuetele ning koostab juhendamisel kandideerimiseks vajalikud dokumendid.	Tutvumine ameti esindajaga (nt intervjuu, selle analüüs - plussid ja miinused. Töötaja õigused ja kohustused (tööleping). Kandideerimisdokumendid ja nende koostamine (nt CV, motivatsioonikiri). Tööle kandideerimine ja töövestlus.